

ADAPTACIÓN DA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA. CURSO 2019/2020

CENTRO: IES AGRA DE LEBORÍS
CURSO: 2º ESO
MATERIA: LINGUA CASTELÁ E LITERATURA
DEPARTAMENTO: LINGUA CASTELÁ
DATA: 11 DE MAIO DE 2020

Instrucións do 27 de abril de 2020, da Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa para o desenvolvemento do terceiro trimestre do curso académico 2019/20, nos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia.

ÍNDICE

1. Estándares de aprendizaxe e competencias imprescindibles.
2. Avaliación e cualificación.
3. Metodoloxía e actividades do 3º trimestre (recuperación, reforzo, repaso, e no seu caso ampliación)
4. Información e publicidade.

1. Estándares de aprendizaxe e competencias imprescindibles

Criterio de avaliación	Estándar de aprendizaxe
Bloque 1. Comunicación oral: escoitar e falar	
B1.1. Escoitar de forma activa, comprender, interpretar e valorar textos orais propios dos ámbitos persoal, educativo ou escolar, e social.	LCLB1.1.1. Comprende o sentido global de textos orais propios do ámbito persoal, escolar/ educativo e social. LCLB1.1.2. Retén información relevante e extrae informacións concretas. LCLB1.1.3. Segue e interpreta instrucións orais respectando a xerarquía dada.
B1.2. Escoitar de xeito activo, comprender, interpretar e valorar textos orais de diferente tipo.	LCLB1.2.1. Comprende o sentido global de textos orais de intención narrativa, descritiva, instrutiva, expositiva e argumentativa. LCLB1.2.2. Retén información relevante e extrae informacións concretas. LCLB1.2.3. Utiliza progresivamente os instrumentos adecuados para localizar o significado de palabras ou enunciados descoñecidos (demanda axuda, procura en dicionarios, lembra o contexto en que aparece, etc.). LCLB1.2.4. Resume textos narrativos, descritivos, instrutivos, expositivos e argumentativos de forma clara, recollendo as ideas principais.
B1.3. Escoitar de xeito activo e comprender o sentido global de textos orais.	LCLB1.3.1. Observa e analiza as intervencións particulares de cada participante nun debate tendo en conta o ton empregado, a linguaxe que se utiliza, o contido e o grao de respecto cara ás opinións das demais persoas.
B1.4. Comprender o sentido global de textos orais.	LCLB1.4.1. Recoñece o proceso de produción de discursos orais valorando a claridade expositiva, a adecuación, a coherencia do discurso e a cohesión dos contidos.
B1.5. Aprender a falar en público, en situacións formais e informais, de xeito individual ou en grupo.	LCLB1.5.1. Realiza presentacións orais e intervencións non planificadas dentro da aula. LCLB1.5.3. Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal da lingua nas súas prácticas orais. LCLB1.5.4. Pronuncia con corrección e claridade, modulando e adaptando a súa mensaxe á finalidade da práctica oral.
B1.6. Participar e valorar a intervención en debates, coloquios e conversas espontáneas.	LCLB1.6.1. Cínguese ao tema, non divaga e atende as instrucións do/da moderador/a en debates e coloquios. LCLB1.6.2. Respecta as normas de cortesía que deben dirixir as conversas orais axustándose á quenda de palabra, respectando o espazo, xesticulando adecuadamente, escoitando activamente as demais persoas e usando fórmulas de saúdo e despedida.
Bloque 2. Comunicación escrita: ler e escribir	Bloque 2. Comunicación escrita: ler e escribir
B2.1. Aplicar estratexias de lectura comprensiva e crítica de textos.	LCLB2.1.1. Pon en práctica diferentes estratexias de lectura en función do obxectivo e o tipo

	de texto.
	LCLB2.1.4. Deduce a idea principal dun texto e recoñece as ideas secundarias, comprendendo as relacións que se establecen entre elas.
B2.2. Ler, comprender, interpretar e valorar textos en diferentes formatos e soportes.	LCLB2.2.1. Localiza, relaciona e secuencia informacións explícitas e implícitas nun texto, e deduce informacións ou valoracións implícitas.
B2.3. Procurar e manexar información, na biblioteca e noutras fontes, en papel ou dixital, para integrala nun proceso de aprendizaxe continua.	LCLB2.3.1. Utiliza de xeito autónomo diversas fontes de información integrando os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais ou escritos.
	LCLB2.3.2. Coñece o funcionamento de bibliotecas (escolares, locais, etc.) e de bibliotecas dixitais, e é capaz de solicitar autonomamente libros, vídeos, etc.
B2.4. Aplicar progresivamente as estratexias necesarias para producir textos adecuados, coherentes e cohesionados.	LCLB2.4.1. Aplica técnicas diversas para planificar os seus escritos (esquemas, árbores, mapas conceptuais etc.) e redacta borradores de escritura.
	LCLB2.4.2. Escribe textos usando o rexistro adecuado, organizando as ideas con claridade, enlazando enunciados en secuencias lineais cohesionadas e respectando as normas gramaticais e ortográficas.
B2.5. Escribir textos en diferentes soportes e formatos, en relación co ámbito de uso.	LCLB2.5.1. Escribe textos propios do ámbito persoal e familiar, escolar ou educativo e social, imitando textos modelo.
	LCLB2.5.2. Escribe textos narrativos, descritivos e instrutivos, expositivos, argumentativos e dialogados, imitando textos modelo.
	LCLB2.5.3. Realiza esquemas e mapas, e explica por escrito o significado dos elementos visuais que poden aparecer nos textos.
Bloque 3. Coñecemento da lingua	Bloque 3. Coñecemento da lingua
B3.1. Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as súas normas de uso para resolver problemas de comprensión de textos orais e escritos, e para a composición e a revisión progresivamente autónoma dos textos propios e alleos.	LCLB3.1.1. Recoñece e explica o uso das categorías gramaticais nos textos, e utiliza este coñecemento para corrixir erros de concordancia en textos propios e alleos.
	LCLB3.1.2. Recoñece e corrixe erros ortográficos e gramaticais en textos propios e alleos.
	LCLB3.1.3. Coñece e utiliza adecuadamente as formas verbais nas súas producións orais e escritas.
B3.2. Comprender o significado das palabras en toda a súa extensión para recoñecer e diferenciar os usos obxectivos dos subxectivos.	LCLB3.2.1. Diferencia os compoñentes denotativos e connotativos no significado das palabras dentro dunha frase ou un texto oral ou escrito.
B3.3. Comprender e valorar as relacións de igualdade e de contrariedade que se establecen entre as palabras e o seu uso no discurso oral e escrito.	LCLB3.3.1. Recoñece e usa sinónimos e antónimos dunha palabra, e explica o seu uso concreto nunha frase ou nun texto oral ou escrito.
B3.4. Recoñecer os cambios de significado que afectan a palabra no texto: metáfora,.	LCLB3.4.1. Recoñece e explica o uso metafórico das palabras nunha frase ou nun texto oral ou escrito.
B3.5. Identificar os conectores textuais e os principais mecanismos de referencia	LCLB3.5.1. Recoñece, usa e explica os conectores textuais (de adición, contraste e

interna presentes nos textos, recoñecendo a súa función na organización do contido do discurso.	explicación) e os principais mecanismos de referencia interna, gramaticais (substitucións pronominais) e léxicos (elipse e substitucións mediante sinónimos e hiperónimos).
B3.6. Identificar a intención comunicativa da persoa que fala ou escribe.	LCLB3.6.1. Explica a diferenza significativa que implica o uso dos tempos e modos verbais.
B3.7. Participar en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, e relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais.	LCLB3.7.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais, e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.
B3.8. Recoñecer e valorar a diversidade lingüística, con especial atención á realidade galega.	LCLB3.8.1. Coñece e valora a diversidade lingüística de Galicia.
Bloque 4. Educación literaria	Bloque 4. Educación literaria
B4.1. Ler fragmentos ou obras da literatura española e universal de todos os tempos e da literatura xuvenil, próximas aos propios gustos e ás afeccións, amosando interese pola lectura.	LCLB4.1.1. Le e comprende cun grao crecente de interese e autonomía obras literarias próximas aos seus gustos, ás súas afeccións e aos seus intereses.
B4.3. Fomentar o gusto e o hábito pola lectura en todas as súas vertentes.	LCLB4.3.1. Fala na clase dos libros e comparte as súas impresións cos/coas compañeiros/as.
	LCLB4.3.2. Le en voz alta modulando, adecuando a voz, apoiándose en elementos da comunicación non verbal e potenciando a expresividade verbal.
B4.4. Redactar textos persoais de intención literaria seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa.	LCLB4.4.1. Redacta textos persoais de intención literaria a partir de modelos dados seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa.
	LCLB4.4.2. Desenvolve o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os seus propios sentimentos.

Pode facerse tamén seguindo o modelo que se teña na programación didáctica respectiva

2. Avaliación e cualificación

Avaliación	<p>Procedementos: A avaliación das aprendizaxes desenvolvidas a partir da suspensión das actividades lectivas presenciais será continua e acentuará o seu carácter diagnóstico e formativo, coas adaptacións metodolóxicas para a superación das materias pendentes, sen ver minorados os resultados obtidos nas avaliacións dos trimestres anteriores.</p> <p>Instrumentos: O profesorado de Lingua castelá avaliará este período a través das actividades, tarefas e exercicios que se detallan no apartado 3 de <i>Metodoloxía e actividades</i>. A este efecto seguiranse as seguintes indicacións:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Os profesores do departamento comprobarán a efectiva realización dos exercicios, traballos específicos, lecturas, redaccións, producións de textos creativos, presentacións orais, etc., que tivesen indicado aos seus alumnos. b) A realización comprobada destas tarefas é o elemento principal que se terá en consideración. A maiores, considerarase a corrección e calidade con que foron concluídos, a entrega das mesmas dentro do prazo establecido, así como a atención que mostraron en cada caso ás observacións do profesor ou profesora. c) O profesorado estará atento aos casos de alumnos que teñen dificultades ou impedimentos para acceder aos medios tecnolóxicos e de comunicación empregados neste período. Ningún alumno ou alumna nestas circunstancias pode ser obxecto de avaliación negativa. d) Atendendo ao carácter formativo e de diagnóstico que se asignou á avaliación deste período, o valor dos distintos rexistros e informacións que ofrecen as actividades como instrumentos de cualificación é o de contribuír en conxunto, de forma moi importante, á configuración da cualificación final.
Cualificación final	<p>Os criterios que deben servir de referencia para a toma de decisións en relación coa superación da materia serán os seguintes, sen prexuízo do carácter integrador e colexiado que sinala a normativa, tendo en conta que é no marco das sesións da avaliación onde se adoptarán as decisións orientadas a cumprir a principal das norma xerais enunciadas, a de favorecer a promoción xeral de todo o alumnado agás casos excepcionais debidamente xustificadas:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) A avaliación final será o resultado da media aritmética das cualificacións obtidas nas dúas primeiras avaliacións, coa ponderación positiva ou negativa que se derive do desenvolvemento das actividades realizadas no terceiro trimestre. b) As cualificacións medias obtidas polos alumnos nas avaliacións primeira e segunda poderán experimentar un incremento de ata 1 punto en atención á efectiva realización, á entrega nos prazos

	<p>estipulados e á calidade das tarefas encargadas no período non presencial.</p> <p>c) Non suspenderán os alumnos que tivesen unha nota media de aprobado antes do período das suspensións das clases. As observacións negativas que puideren emitirse sobre a realización das actividades do terceiro trimestre, non rebaixarán en ningún caso a nota que derive da media dos dous primeiros trimestres.</p> <p>d) Os alumnos con nota inferior a 5 e falta de traballo no período do terceiro trimestre sen razóns que a xustifiquen, oídas as opinións que se manifesten na xunta de avaliación, poderán suspender a materia. En calquera caso, no informe que se elabore figurarán propostos para seren incluídos no plan de recuperación que se deseñe para o curso 2020-2021 e, eventualmente, para as actividades de recuperación que se establezan para o período de vacacións.</p> <p>e) A proposta do informe individual de inclusión no plan de recuperación a que se refire o apartado anterior incluírá aqueles alumnos que foren propostos con cualificación de suspenso aínda que, tras as consideracións xerais observadas na xunta de avaliación, obtivesen a nota de aprobado.</p>
<p>Proba extraordinaria de setembro</p>	<p>Neste apartado, seguiranse os seguintes criterios:</p> <p>a) O exame será o instrumento de avaliación único e basearase na materia que foi impartida ata o momento da suspensión das clases presenciais o día 13 de marzo, sempre que a situación sanitaria o permita.</p> <p>b) A diferenza nos contidos impartidos entre os distintos grupos e os enfoques, nalgunha medida desiguais, que puideron ter as actividades do período non presencial, permiten a elaboración de diferentes exames ou a adaptación do exame común de 1º de ESO ás circunstancias de cada grupo.</p> <p>c) No caso dos alumnos que non puidesen desenvolver as súas tarefas no período non presencial, ademais dos resultados do exame poderase considerar no seu beneficio a realización de eventuais actividades de recuperación no período de vacacións.</p>
<p>Alumnado de materia pendente</p>	<p>Criterios de avaliación na convocatoria ordinaria</p> <p>a) Ao alumnado que ten a materia de Lingua castelá de 1º ESO pendente por non ter aprobado a través das dúas probas parciais de avaliación xa realizadas antes do 13 de marzo, avaliarase tendo en conta dúas formas posibles:</p> <p>b) De maneira xeral, desenvolvendo as actividades e tarefas que se lle indiquen tanto en relación coa materia de 1º curso como do curso no que está matriculado. Decidirase a cualificación que proceda tendo en conta os criterios expresados neste documento poñendo atención na conclusión e calidade dos traballos e as informacións do profesor ou</p>

	<p>profesora que lle deu clases.</p> <p>c) O alumnado que non se acollese á opción preferente sinalada no punto anterior ou non realizase con suficiencia os traballos encomendados, será convocado a un exame final telemático ou presencial da materia na data que se indique, segundo a Dirección Xeral de Educación e a situación sanitaria o permita.</p> <p>d) A proposta de cualificación dos alumnos que no se presenten non estarán suxeita aos criterios de avaliación final que se expresan no apartado <i>Avaliación</i> deste documento.</p> <p>Avaliación extraordinaria.</p> <p>A avaliación de setembro virá determinada pola cualificación dunha proba final única, En calquera caso, a proposta de cualificación dos alumnos que no se presenten non estarán suxeitas aos criterios de avaliación final que se expresan no apartado <i>Avaliación</i> deste documento.</p>
	<p>Criterios de cualificación</p> <p>A obtención dunha cualificación suficiente ou superior, por calquera das fórmulas detalladas no apartado <i>Criterios de avaliación</i>, outorgará ao alumnado a superación da materia pendente.</p>
	<p>Procedementos e instrumentos de avaliación</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dúas probas parciais, correspondentes á primeira e á segunda avaliación. - A realización e entrega das tarefas indicadas para a superación da materia do terceiro trimestre, durante o período da suspensión de clases presenciais. - Exame global, presencial ou telemático, no caso de non ter superada a materia do xeito preferente.

3. Metodoloxía e actividades do 3º trimestre (recuperación, repaso, reforzo, e no seu caso, ampliación)

Actividades

A procura das aprendizaxes do alumnado desenvolverase a través das actividades, tarefas ou exercicios que se propoñan a distancia, prescindindo das exposicións tradicionais da aula, e terán as seguintes características:

- a) As actividades terán un carácter flexible no seu deseño e grao de esixencia. Esta flexibilidade significa que as actividades deben ser o suficientemente versátiles para adaptárense á diversidade niveis de aprendizaxe, non prexudicarán o benestar dos alumnos por se presentaren excesivas ou con esixencias de especial dificultade e contemplarán as circunstancias materiais ou familiares no caso daquel alumnado que teña dificultades de acceso ás ferramentas informáticas.
- b) Desenvolveranse actividades de **repaso e reforzo** dos contidos adquiridos nos dous primeiros trimestres con exercicios de ortografía, léxico, categorías gramaticais, conxugación verbal, xéneros lírico e narrativo..., que desenvolverán no seu caderno, de xeito tradicional ou mediante recursos interactivos de autoaprendizaxe e autoavaliación. Actividades de comprensión lectora.
- c) **Actividades de recuperación:** a entrega dos exercicios, actividades e tarefas indicadas, dentro do prazo sinalado, serán valoradas como actividades de recuperación para o alumnado con algunha avaliación suspensa, xunto cun algunha outra actividade específica de recuperación.
- d) As **actividades de ampliación** serán propostas para aquel alumnado que na data da suspensión da actividade presencial tivese acadado un rendemento satisfactorio, co fin de estimular a súa aprendizaxe.
- e) As tarefas de lectura que foran programadas para a terceira avaliación manteñen a súa vixencia como unha actividade máis de expresión e comprensión, sen prexuízo de considerar que deixaron de ser os instrumentos de avaliación co valor inicialmente previsto. No desenvolvemento das actividades de lectura non se considerará negativamente o seu incumprimento tendo en conta as probables dificultades para obter os libros que foron indicados, aínda tendo facilitado unha versión pdf na Aula virtual.
- f) No deseño das actividades non se obviarán as aprendizaxes vinculadas a competencias non directamente lingüísticas, que adquirirán consideración especial neste período. O profesorado do departamento observará a presenza e adquisición de habelencias especialmente relacionadas coas competencias de aprender a aprender, as dixitais e as vinculadas ao espírito

	<p>empresario. Son aprendizaxes moi necesarias para realizar as actividades de aprendizaxe sinaladas e, nas circunstancias presentes, de moi importante consideración no momento de decidir a avaliación final do alumno e a súa promoción.</p> <p>g) Alumnado con Reforzo educativo: Traballaranse os mesmos contidos, pero as súas actividades serán específicas para o Reforzo educativo, propostas polo libro de Vicens-Vives e Atención á Diversidade e outras deseñadas para a súa necesidade educativa, coa colaboración da especialista de Pedagogía terapéutica.</p> <p>h) Alumnado con ACS (nivel básico de adquisición de Lingua): actividades e tarefas específicas, orais e escritas, adecuadas ao seu nivel de adquisición de Lingua, coa colaboración da especialista de Pedagogía terapéutica. Videoconferencias individualizadas para apoiar a competencia lingüística.</p>
<p>Metodoloxía (alumnado con conectividade e sen conectividade)</p>	<p>A este departamento cónstalle que a singularidade dunha actividade docente non presencial que se desenvolve apenas a través da comunicación por medios telemáticos, presenta especiais dificultades para aplicar as medidas de atención á diversidade: os apoios ao alumnado con necesidades específicas, os reforzos e, de forma engadida, as atencións aos alumnos que non acceden aos medios informáticos necesarios. En calquera caso, o departamento seguirá as seguintes directrices:</p> <p>a) Atención, como quedou dito, ao deseño versátil e adaptado das actividades que se programen.</p> <p>b) Seguimento das indicacións xerais que apunta a normativa das administracións educativas.</p> <p>c) Cumprimento das indicacións que derivan do plan establecido pola dirección do Instituto en relación coa comunicación cos alumnos e as súas familias.</p> <p>d) A información que se debe intercambiar cos tutores, o equipo de orientación e as profesoras de apoio.</p> <p>Alén diso, a metodoloxía de traballo empregada é a seguinte:</p> <p>a) Nun primeiro momento, conseguir os correos electrónicos dos diferentes grupos de alumnado para o establecemento da comunicación grupal. Contacto telefónico coas familias e cos rapaces, cando non foi posible a través do correo.</p> <p>b) Indicacións quincenais das tarefas, modos de realización, prazos de envíos... na Aula virtual, distribuídas en tres sesións semanais. Previamente, envío de correos grupais comunicando que as tarefas están dispoñibles.</p> <p>c) Preferentemente, escanearán as actividades resoltas e as remitirán ao correo electrónico do profesor correspondente, tratando de cumprir o prazo sinalado porque, finalizada a</p>

	<p>quincena terán á súa disposición as correccións na Aula virtual.</p> <p>d) Envío de correos-recordatorios ao alumnado que non tivese entregado as tarefas. No caso de non obter resposta, ou comprobar que leva tempo sen visitar a Aula virtual, realizarase unha chamada ás familias.</p> <p>e) Diariamente, consultas, aclaracións, resolucións de dúbidas e recepción das actividades a través do correo electrónico.</p> <p>f) Videoconferencias cos grupos ou individuais, de xeito puntual.</p> <p>A Dirección do Centro e o Equipo de Orientación trataron en todo momento de chegar ao alumnado sen conectividade, facilitándolle ata onde foi posible os medios tecnolóxicos. Nalgún caso foi necesaria a colaboración de Protección Civil para facerlle chegar as tarefas en papel.</p>
<p>Materiais e recursos</p>	<p>Neste tercer trimestre cobran especial relevancia as ferramentas dixitais e os diferentes espazos virtuais, por medio dos cales se está a manter o contacto alumnado /profesorado para dar continuidade ao proceso de ensino-aprendizaxe. Cabe citar aquí o uso da Aula virtual, ordenadores, tablets, móbiles, e aplicacións para a realización de videoconferencias, coma Webex ou Jitsi.</p> <p>Recursos interactivos con diferentes actividades interactivas de autoaprendizaxe e exercicios, que complementan ás actividades de reforzo, repaso, recuperación e ampliación tradicionais.</p>

4. Información e publicidade	
Información ao alumnado e ás familias	<p>Establécense os seguintes mecanismos de información</p> <p>a) O contido íntegro desta programación figurará na páxina web do centro dispoñible para os alumnos e as súas familias.</p> <p>b) O profesorado de Lingua castelá, a través dos mesmos medios telemáticos que utiliza para anunciar e facer seguimento das actividades deste trimestre, comunicará ao alumnado os elementos esenciais desta adaptación da programación e informará da súa dispoñibilidade para ser consultada.</p>
Publicidade	Publicación obrigatoria na páxina web do centro.